

Remiss

Datum 2024-01-11

Dnr 03038-2023

Handläggare

Karin Pettersson
Havsmiljöenheten
karin.pettersson@havochvatten.se

Enligt sändlista

Kompletterande remiss om Havs- och vattenmyndighetens om ändring i Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2012:18

Hantering

Havs- och vattenmyndigheten önskar ta del av era synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och konsekvensutredning. Förslaget gäller ändringar i föreskrifterna i bilaga 2 om definition av god miljöstatus gällande livsmiljöer och påverkan på bottarna och är en komplettering till det samråd med samma diarienummer som skickades ut den 16 oktober 2023. (länk till det tidigare utskickade samrådet [Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter HVMFS 2012:18](#)). Bilaga 3 om miljö kvalitetsnormer med indikatorer ändras inte och ingår inte i denna ändringsföreskrift.

Förslaget föreslås träda i kraft den 2024-05-31.

Remissvar ska ha inkommit till Havs- och vattenmyndigheten senast den 2024-03-31.

Havs- och vattenmyndigheten ser helst att svaret skickas med e-post till havochvatten@havochvatten.se enligt instruktion i den Excel-mall som ingår i remissutskicket (finns att tillgå på www.havochvatten.se/kompletteringhavsbottnen) eller i redigerbar Wordfil. Ange ärendets diarienummer i e-postmeddelandets ärendemening.

Den 26 januari bjuder HaV in till ett digitalt samrådsmöte.
Mer information och anmälan på [HaV:s hemsida](#).

Havs- och vattenmyndigheten publicerar remissvar från myndigheter, företag och organisationer på sin webbsida. Remissvar från privatpersoner publiceras inte. Du hittar mer information om hur HaV behandlar dina personuppgifter i samband med remisshanteringen på Havs- och vattenmyndighetens webbsida.

Eventuella frågor om förslaget kan ställas till Karin Pettersson 010-698 1083 (karin.pettersson@havochvatten.se) Norbert Häubner 010-6986063 (norbert.haubner@havochvatten.se) eller Karin Thompson-Svanfeldt 010-6986364 (karin.thompson-svanfeldt@havochvatten.se)

Denna remiss har beslutats av Mats Svensson efter föredragning av utredaren Karin Pettersson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetscheferna Mia Dahlström, Inger Dahlgren, Signild Nerheim, Per Olsson och Karin Wall, verksjurist Fredrik T Lindgren och utredarna Linda Rydell, Helena Strand, Karin Thompson-Svanfeldt och Lars Åkesson medverkat.

Mats Svensson

Karin Pettersson

Bakgrund och syfte

En central del i föreskrifterna är dels att fastställa vad som kännetecknar god miljöstatus, dels att ta fram miljö kvalitetsnormer med indikatorer som innebär att en god miljöstatus kan nås. Föreskrifterna förväntas enligt havsmiljöförordningen att uppdateras minst en gång inom varje sexårig förvaltningsperiod. Denna uppdatering omfattar endast bilaga 2 om vad som kännetecknar god miljöstatus. Bilaga 3 om miljö kvalitetsnormer med indikatorer kommer att uppdateras senare.

God miljöstatus är enligt havsmiljöförordningen och havsmiljödirektivet¹ det tillstånd som ska upprätthållas eller nås i havsmiljön. Beskrivningen om vad som kännetecknar god miljöstatus består av flera delar, från indikatorer med tröskelvärden till kriterier och hur en sammanvägd bedömning av god miljöstatus görs. Denna kompletterande remiss gäller endast uppdatering av de delar av föreskrifterna som omfattar livsmiljöer på bottenarna (Deskriptor 6)

I föreskrifterna är metod för övervakning (datainsamling) och hur bedömning sker mycket kortfattad. Utförligare beskrivning av metoder och bakgrund till tröskelvärden finns i de indikatorfaktablad som är en del av samrådet för såväl dessa föreskrifter som för den bedömning av miljötillståndet som remitteras samtidigt. I beslutad version av föreskrifterna kommer det att finnas en länk till indikatorfaktabladen. Indikatorfaktabladen finns på följande länk [Samrådsversion av indikatorfaktablad](#).

Föreskrifternas bilaga 2 behöver revideras av flera skäl. Ändringarna föranleds bland annat av den granskning enligt artikel 12 i havsmiljödirektivet² som EU-kommissionen genomfört och som publicerades i mars 2022. I denna granskning riktas kritik mot Sverige på några punkter som åtgärdas genom revideringen av föreskrifterna.

Kommissionsbeslutet om god miljöstatus³ är styrande för utvecklingen av definitionen av god miljöstatus. Där finns kriterier som är antingen obligatoriska eller kompletterande och andra

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG av den 17 juni 2008 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område (Ramdirektiv om en marin strategi).

² COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT (C(2022) 1392 final) *Accompanying the document* Communication from the Commission. Commission Notice on recommendations per Member State and region on the 2018 updated reports for Articles 8, 9 and 10 of the Marine Strategy Framework Directive (2008/56/EC) SWD(2022) 55 final

³ KOMMISSIONENS BESLUT (EU) 2017/848 av den 17 maj 2017 om fastställande av kriterier och metodstandarder för god miljöstatus i marina vatten, specifikationer och standardiserade metoder för övervakning och bedömning och om upphävande av beslut 2010/477/EU

anvisningar för respektive temaområde (deskriptorer). En viktig ändring vid denna uppdatering är att alla obligatoriska kriterier förs in i föreskrifterna. EU-kommissionen tog i samband med sin granskningsrapport om direktivets genomförande 2020⁴ också fram ett särskilt dokument om fastställande av god miljöstatus⁵.

Utöver det som nämnts ovan finns EU-gemensamma vägledningar framtagna inom den gemensamma genomförandestrategin för direktivet för både bedömning och rapportering som också påverkar hur bedömningen kan ske.

Sedan förra uppdateringen 2018 har det skett en utveckling av hur god miljöstatus ska definieras och hur bedömning ska ske. Detta sker för Sveriges dels genom samarbete med andra länder inom EU i den gemensamma genomförandestrategin för havsmiljödirektivet dels regionalt genom samarbetet inom havskonventionerna Oskar och Helcom. Genom dessa samarbeten har nu nya indikatorer tagits fram för att fylla tidigare luckor. Det har också skett ytterligare utveckling av befintliga indikatorer.

Samarbetet mellan länder nämns i både direktivet, kommissionsbeslutet om god miljöstatus och havsmiljöförordningen. Samarbetet kan röra både bedömningsmetod och tröskelvärde eller en delarna. Samarbetet sker genom deltagande från forskare, andra experter och representanter från ländernas ansvariga myndigheter. Under processen sker granskning i flera steg genom den transparenta beslutshierarki som finns inom de olika samarbetena innan de beslutas. För svensk del så deltar representanter från Havs- och vattenmyndigheten eller forskare och experter utsedda av Havs- och vattenmyndigheten i grupperna. EU-kommissionen är också kontraktsparter i både Oskar och Helcom och deltar både i vissa grupperns arbete och i besluten.

Vart sjätte år görs en ny bedömning av om god miljöstatus uppnås i havsmiljön. Se www.havochvatten.se/kompletteringhavsbottenen. Denna bedömning görs i förhållande till de i denna remiss föreslagna definitionerna av god miljöstatus som finns i bilaga 2 i föreskrifterna. Miljökvalitetsnormerna med indikatorer (bilaga 3 i föreskrifterna) ligger i ett senare steg till grund för det åtgärdsprogram som är det avslutande steget i den marina strategin och övervakningsprogrammet enligt havsmiljöförordningen ska innebära att de uppgifter samlas in som behövs för att bedöma god miljöstatus samt bedöma om miljökvalitetsnormerna följs.

Bilagor:

Bilaga 1: Konsekvensutredning

Bilaga 2: Sändlista (se listan i tidigare utskick)

---

⁴ Report from the Commission to the European Parliament and the Council on the implementation of the Marine Strategy Framework Directive (Directive 2008/56/EC) {COM(2020) 259 final} - {SWD(2020) 60 final} - {SWD(2020) 61 final}

⁵ COMMISSION STAFF WORKING DOCUMENT Background document for the Marine Strategy Framework Directive on the determination of good environmental status and its links to assessments and the setting of environmental targets. SWD(2020) 62 final

Havs- och vattenmyndighetens föreslagna föreskriftsändringar med motivering

Förklaring av markeringar i föreslagen lydelse: Borttagen text markeras som ~~överstruken~~ och ny text markerat som **understruken och fetstil**.

Föreskrifter som berörs

HVMFS 2012:18, bilaga 2.

Bemyndigande

Bemyndigandet för föreskrifterna finns i 7 och 20 §§ havsmiljöförordningen (2010:1341).

Ikraftträdande

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 2024-05-31

Deskriptor 6 Havsbottnens integritet

<i>Nuvarande lydelse:</i>	
Kriterium	Indikator(-er)
D6C3 Rumslig omfattning av varje livsmiljötyp som påverkas negativt av fysisk störning, genom ändring av dess biotiska och abiotiska struktur och dess funktioner (t.ex. genom förändringar i artsammansättningen och i arternas relativa abundans, genom frånvaro av särskilt känsliga eller ömtåliga arter eller arter som tillhandahåller en viktig funktion, arternas storleksstruktur).	6.3A Utsträckning av fysisk störning i bentiska livsmiljöer (1)
D6C5 Omfattningen av negativa effekter av mänskliga belastningar på livsmiljötypens tillstånd, inklusive ändring av dess biotiska och abiotiska struktur och dess funktioner (t.ex. typisk artsammansättning och dessa arterns relativa abundans, frånvaro av särskilt känsliga eller ömtåliga arter eller arter som tillhandahåller en viktig funktion, arternas storleksstruktur) överstiger inte en viss andel av livsmiljötypens naturliga omfattning i bedömningsområdet.	5.5B Syrebalans i utsjövatten (2) 5.7A Djuputbredning av makrovegetation i kustvatten (2) 5.8A Bottenfauna i kustvatten (2) 5.8B Bottenfauna i utsjövatten (2)
(1) Fysisk störning av livsmiljötyper: God miljöstatus: Metod för kvantitativ bedömning av detta kriterium saknas. (2) Livsmiljökvalitet: God miljöstatus: När 90 % av arealen för respektive livsmiljötyp klarar tröskelvärdena för relevanta indikatorer.	

<i>Föreslagen lydelse:</i>	
Deskriptor 6 Havsbottnens integritet⁶	
Kriterium	Indikator(-er)
D6C3 Rumslig omfattning av varje livsmiljötyp som påverkas negativt av fysisk störning, genom ändring av dess biotiska och abiotiska struktur och dess funktioner (t.ex. genom förändringar i artsammansättningen och i arternas relativa abundans, genom frånvaro av särskilt känsliga eller ömtåliga arter eller arter som tillhandahåller en viktig funktion, arternas storleksstruktur).	6.3A Utsträckning av fysisk störning i bentiska livsmiljöer
<u>D6C4 Omfattningen av förlust av livsmiljötypen, till följd av mänskliga belastningar, överstiger inte en specificerad andel av livsmiljöns naturliga omfattning i bedömningsområdet.</u>	<u>6.4A Utsträckning av fysisk förlust i bentiska livsmiljöer</u>
D6C5 Omfattningen av negativa effekter av mänskliga belastningar på livsmiljötypens tillstånd, inklusive ändring av dess biotiska och abiotiska struktur och dess funktioner (t.ex. typisk artsammansättning och dessa arters relativa abundans, frånvaro av särskilt känsliga eller ömtåliga arter eller arter som tillhandahåller en viktig funktion, arternas storleksstruktur) överstiger inte en viss andel av livsmiljötypens naturliga omfattning i bedömningsområdet.	<u>6.5A Utbredning av ålgräsängar</u> <u>5.5A Syrebalans i kustvatten</u> 5.5B Syrebalans i utsjövatten 5.7A Djuputbredning av makrovegetation i kustvatten 5.8A Bottenfauna i kustvatten 5.8B Bottenfauna i utsjövatten
<u>God miljöstatus: När alla huvudsakliga livsmiljötyper i bedömningsområdet klarar sina respektive livsmiljötypiska tröskelvärden med avseende på livsmiljöns kvalitet (kriterierna D6C3 och D6C5) och tillåten fysisk förlust (kriterium D6C4). En huvudsaklig livsmiljötyp är i god status när den totala negativa påverkan från mänskliga aktiviteter inte överstiger 25 % under förutsättning att kriterium D6C4 klarar tröskelvärdet. Kriterium D6C3 vägs först samman med kriterium D6C5, sedan sker sammanvägning med kriterium D6C4.</u>	

Motivering

Ett nytt kriterium, D6C4, förs in eftersom de är obligatoriska i kommissionsbeslutet om god miljöstatus och för att indikatorer nu utvecklats och införs i bilaga 2 del B. Att införa alla obligatoriska kriterier ingår i rekommendationerna från EU-kommissionen efter deras granskning av Sveriges nuvarande definitioner om god miljöstatus. För motivering av nya indikatorer se under rubriken Bilaga 2, del B. Definitionen av god miljöstatus har ändrats så att den blir mera fullständig och för att inkludera tröskelvärden i en EU-gemensam rekommendation som Sverige står bakom och för att inkludera det nya kriteriet och ändringen i indikator 6.3A. Hänvisning till deskriptor 1. Biologisk mångfald läggs också till som en fotnot till rubriken. Motsvarande hänvisning finns redan som fotnot på rubriken Biologisk mångfald. Deskriptorerna är i kommissionsbeslutet om god miljöstatus koppade till varann.

⁶ Under deskriptor 6 ingår även bedömning av livsmiljöer på bottenarna under deskriptor 1. Biologisk mångfald.

Bilaga 2, del B

6.3A Utsträckning av fysisk störning i bentiska livsmiljöer

Nuvarande lydelse:

Förvaltningsområde: Nordsjön

Metod: För att bedöma den fysiska störningen av livsmiljöer ska information och utbredning av relevanta livsmiljöer utifrån EuSeaMap II kombineras med utsträckning av trälade områden och intensitet av trålningen per år enligt ICES. Bedömningsmetoden baseras på Osparindikator *Extent of Physical damage to predominant and special habitats*. Beroende på trålintensitet och känslighet hos respektive livsmiljö definieras nio störningsklasser där klass 0 innebär opåverkat och klass 9 största påverkan. Alla klasser mellan 0 och 4 bedöms vara utsatta för en låg påverkan.⁷

Bedömningsområde: Skagerrak och Kattegatt enligt bilaga 1 Karta 2.

Tröskelvärde: Den relativa påverkan ska vara ≤ 4 .

Föreslagen lydelse:

Förvaltningsområde: Nordsjön **och Östersjön**

Metod: **Övervakningen ska ske enligt metodbeskrivningar i övervakningsprogrammen [Bentiska livsmiljöer och Fysisk påverkan](#).**

Indikatorn förutsätter en indelning i huvudsakliga livsmiljötyper (se tabell X). En nationell EUNIS modell används. En annan förutsättning är de olika livsmiljötypernas känslighet mot störning där ett samband mellan substratets känslighet och potentiella effekten av påverkan tagits fram i form av en påverkansmatris. För bedömningen ska även underlag om utbredningen av mänskliga aktiviteter som fysiskt påverkar bottenarna tas fram. Underlaget inkluderar även modellerad negativ påverkan som leder till fysisk störning eller fysisk förlust. Vid bedömningen analyseras påverkan i förhållande till varje livsmiljötyps känslighet och de observerade värdena bedöms i förhållande till det areella tröskelvärdet.

För att bedöma den fysiska störningen av livsmiljöer ska information och utbredning av relevanta livsmiljöer utifrån EuSeaMap II kombineras med utsträckning av trälade områden och intensitet av trålningen per år enligt ICES. Bedömningsmetoden baseras på Osparindikator *Extent of Physical damage to predominant and special habitats*. Beroende på trålintensitet och känslighet hos respektive livsmiljö definieras nio störningsklasser där klass 0 innebär opåverkat och klass 9 största påverkan. Alla klasser mellan 0 och 4 bedöms vara utsatta för en låg påverkan.⁸

Bedömningsområde: **Samtliga havsbassängers utsjövatten och kustvattentyper och** Skagerrak och Kattegatt enligt bilaga 1 Kartorna 3-5 2.

Tröskelvärde: **När arealen för potentiell fysisk störning per huvudsaklig livsmiljötyp inte överstiger 5 % i bedömningsområdet.** Den relativa påverkan ska vara ≤ 4 .

Tabell X. Tabellen visar den indelning i livsmiljötyper som ligger grund för bedömningen. De olika substrattyperna återkommer i de olika djupzonerna. Avgränsningen mellan djupzonerna följer inte fasta djup utan baseras bl.a. på uppskattning av ljusgenomsläpplighet och vågpåverkan.

Djupzon	Substrattyp	Substrattyp	Substrattyp	Substrattyp	Substrattyp
Infralitoral	Grova sediment	Hårdbotten	Sand	Lera	Blandade sediment
Vågpåverkad cirkalitoral	Grova sediment	Hårdbotten	Sand	Lera	Blandade sediment
Ej vågpåverkad cirkalitoral	Grova sediment	Hårdbotten	Sand	Lera	Blandade sediment
Batyal	Grova sediment	Hårdbotten	Sand	Lera	Blandade sediment

⁷ <https://www.ospar.org/documents?d=37641>

⁸ <https://www.ospar.org/documents?d=37641>

Motivering

Indikatorn har ändrats och utvecklats för att även omfatta Östersjön och för att anpassas till den utveckling som skett när det gäller att bedöma fysisk störning, som nu inkluderar fler aktiviteter än bottenräkning. Bedömningen baseras på livsmiljötyper vilket motsvarar kraven i kommissionsbeslutet om god miljöstatus, (EU) 848/2017.

6.4A Utsträckning av fysisk förlust i bentiska livsmiljöer

Föreslagen lydelse:

Förvaltningsområde: Nordsjön och Östersjön

Metod: Övervakningen ska ske enligt metodbeskrivningar i övervakningsprogrammen [Bentiska livsmiljöer](#) och [Fysisk påverkan](#).

Indikatorn förutsätter en indelning i huvudsakliga livsmiljötyper. En nationell EUNIS modell används. En annan förutsättning är de olika livsmiljötypernas känslighet mot störning där ett samband mellan substratets känslighet och potentiella effekten av påverkan tagits fram i form av en påverkansmatris. För bedömningen ska även underlag om utbredningen av mänskliga aktiviteter som fysiskt påverkar bottenarna tas fram. Underlaget inkluderar även modellerad negativ påverkan som leder till fysisk störning eller fysisk förlust. Vid bedömningen analyseras påverkan i förhållande till varje livsmiljötyps känslighet och de observerade värdena bedöms i förhållande till det areella tröskelvärdet.

Bedömningsområde: Samtliga havsbassängers utsjövatten och kustvattentyper enligt [bilaga 1 Kartorna 3-5](#).

Tröskelvärde: När arealen fysisk förlust per huvudsaklig livsmiljötyp inte överstiger 2 % i bedömningsområdet.

Motivering

Ny indikator införs för att bedöma fysisk förlust av huvudsakliga livsmiljötyper. Indikatorn införs för att kunna bedöma kriterium D6C4 som förs in i föreskrifterna enligt detta förslag. Införandet av kriteriet motiveras av att det är obligatoriskt i kommissionsbeslutet om god miljöstatus (EU) 848/2017. Indikatorn har utvecklats för att kunna bedöma fysisk förlust av livsmiljötyper kvantitativt. Tröskelvärdet har tagits i en EU-gemensam process och ingår i en EU-gemensam rekommendation som Sverige gett sitt stöd för. Genom att införa tröskelvärdet för fysisk förlust i föreskrifterna och göra bedömning utifrån detta följer Sverige bestämmelserna i kommissionsbeslutet om god miljöstatus.

6.5A Utbredning av ålgräsängar

Föreslagen lydelse:

Förvaltningsområde: Nordsjön

Metod: Övervakning av ålgräsängar sker med fotografering från drönare och som kompletteras i fält med undersökningar med dropp-video och vattenkikare. Undersökningar görs i grunda områden ner till omkring 6 meters djup. Områden där förekomst av ålgräs vid något tillfälle dokumenterats avgränsas med hjälp av GIS-verktyg. Dessa kallas vikar. Vid analysen beräknas medelareal av ålgräs i en vik per tidsperiod. Dessa värden aggregeras till areal per kustvattentyp. Förändring i utbredning av ålgräs beräknas genom jämförelse med en referensperiod. Procentuell förändring mellan perioderna jämförs mot tröskelvärdet.

Referensperiod: 1980-talet (1979–1991).

Bedömningsområde: Kustvattentyperna 1n Västkustens inre kustvatten, 1n Västkustens inre kustvatten, 2 Västkustens fjordar, 3 Västkustens yttre kustvatten Skagerrak, 4 Västkustens yttre kustvatten Kattegatt och 25 Göta älv och Nordre älvs estuarie enligt [bilaga 1 karta 3](#).

Tröskelvärde: När förlusten i täckningsgrad av ålgräs under bedömningsperioden understiger 25 % jämfört med referensperioden.

Motivering

Ny indikator om utbredning av ålgräs införs för att bedöma störning i en viktig livsmiljö. Indikatorn reagerar på flera störningar, t.ex. tillförsel av näringsämnen och olika effekter av muddringar. Denna indikator har än så länge begränsad geografisk omfattning beroende på tillgången på historiska data, men det finns troligen potential för utveckling även till andra delar av kusten.